

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru
EURITMIE
CLASELE I – a IV-a
ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobată prin Ordin al Ministrului

nr. /

București

2001

NOTĂ DE PREZENTARE

Euritmia este o artă a mișcării care încearcă să exprime prin gesturi și forme specifice legitățile vorbirii și ale muzicii. Cu alte cuvinte, își propune să transpună în vizibil ceea ce există în audibil. Euritmia este muzică vizibilă și vorbire vizibilă.

Dacă elevele și elevii sunt îndrumați spre lucrul cu un text sau o piesă muzicală din punctul de vedere al mișcării, atunci vorbirea și muzica acționează ordonator asupra acestora.

Documentul de față reprezintă curriculum-ul de euritmie pentru clasele I - a IV-a, parte integrantă a parcurșurilor de învățare oferite elevilor în școala Waldorf. Curriculum-ul cuprinde obiective de referință și conținuturi care aparțin trunchiului comun.

Opțiunea pentru acest curriculum a pornit de la premisele următoare:

- imperatiuele reformei învățământului
- proiectarea curriculum-ului pornind de la finalitățile și obiectivele învățământului alternativ Waldorf
- centrarea obiectivelor pe formarea de capacități și atitudini esențiale în formarea personalității
- necesitatea proiectării coerente a conținuturilor, asigurând continuitatea și progresul de la o clasă la alta

În acest context, structura actualului curriculum cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul întregii etape de școlarizare obligatorie, obiective de referință, exemple de activități de învățare, conținuturi, sugestii metodologice și sugestii pentru textele poetice și piesele muzicale.

Sugestiile privind textele poetice sau piesele muzicale sunt orientative. Repertoriul poate fi modificat sau extins atâta vreme cât el pune în practică obiectivele cadru și obiectivele de referință specifice fiecărei clase.

În predarea euritmiei este necesară prezența unui corepetitor. Orele de euritmie poetică pot alterna cu cele de euritmie muzicală sau pot fi tratate ambele aspecte în cadrul aceleiași ore.

Notă: Având în vedere că predarea euritmiei propune pe lângă cunoștințe temeinice de literatură, lingvistică și muzică, transpunerea în mișcarea întregului corp a elementelor obiective ale acestora, predarea euritmiei poate fi făcută numai de către cadre didactice care au urmat o facultate de euritmie recunoscută de către Universitatea Liberă pentru Științe de la Goetheanum, Dornach – Elveția, sediul internațional al facultăților de euritmie.

OBIECTIVE CADRU

1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică
2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală
3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale

CLASA I

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică

Obiective de referință

La sfârșitul clasei I, elevul va fi capabil:

- 1.1 să redea prin imitația gesturilor euritmice vocalice și consonantice conținutul unui basm

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei I, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de contracție și expansiune;
- utilizarea poeziilor sau a unor fragmente poetice a unui basm în care sunt folosite creativ gesturile vocalelor și ale consoanelor.

2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală

Obiective de referință

La sfârșitul clasei I, elevul va fi capabil:

- 2.1 să redea prin imitație intervalul muzical „cvinta” și diferitele elemente muzicale pentatonice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei I, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de ritm și de pășire;
- exerciții de alternanță între ritmuri lente și ritmuri alerte;
- piese muzicale cu predominanță armonică a intervalului de cvintă;
- exerciții de urmărire a liniei melodice.

3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale

Obiective de referință

La sfârșitul clasei I, elevul va fi capabil:

- 3.1 să parcurgă forme geometrice simple
- 3.2 să demonstreze o îndemânare generală și o motricitate fină a membrelor

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei I, se recomandă următoarele activități:

- exersarea elementelor simple de formă (ex. dreapta, curba, optul fără intersecție, spirala) pentru a reda imaginativ situații din basm;
- exerciții de coordonare a membrelor cu suport poetic sau muzical adecvat.

CONȚINUTURI

- Parcurgerea în mers a formelor geometrice: linia dreaptă, curba, spirala, lemniscata
- Mișcări cu brațele pentru redarea prin imitație a gesturilor euritmice vocalice și consonantice
- Intervalul muzical „cvinta” și elemente muzicale pentatonice

SUGESTII METODOLOGICE

Lucrul cu copiii se desfășoară în cea mai mare parte în formația „în cerc”. Mișcările euritmice vor fi învățate de copii prin imitarea mișcărilor profesorilor. Întreaga lecție se desfășoară în atmosfera specifică basmului, iar formele și mișcările sunt adecvate cu caracterul imaginativ al acestuia.

Sugestii pentru euritmia poetică:

Otilia Cazmir - „Poezii”

Petre Ispirescu - „Basmе”

Frații Grimm - „Basmе”.

Sugestii pentru euritmia muzicală:

Cântece pentru copii din folclorul românesc sau al altor popoare

Improvizații muzicale reprezentative pentru diferitele tipuri de pășire.

CLASA a II-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să redea prin gesturi euritmice vocalice și consonantice aspecte ale unor fabule

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a, se recomandă următoarele activități:

- fabule sau fragmente semnificative din acestea în care sunt folosite creativ și imaginativ gesturile vocalelor și ale consoanelor.

2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să exprime prin mișcarea euritmică a brațelor linia melodică a unor fragmente muzical-instrumentale
- 2.2 să realizeze pe motive muzicale parcurgerea în mers a unor forme înlănțuite

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de ascultare și recunoaștere a elementelor muzicale;
- exerciții de redare cu brațele a liniei melodice;
- exerciții de identificare a motivelor muzicale;
- parcurgerea diferitelor forme geometrice (spirală, dreaptă, curbă, lemniscată);
- dansuri pe perechi.

3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a II-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să demonstreze o îndemânare generală și o motricitate fină a membrelor

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a II-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de pășit;
- exerciții de coordonare a membrelor folosind un suport poetic sau muzical adecvat.

CONȚINUTURI

- Interpretarea / redarea trăsăturilor dominante ale unor personaje din fabule
- Dansuri pe perechi cu formarea a două cercuri
- Mișcări coordonate
- Parcurgerea diferitelor forme geometrice simple: spirala, linia dreaptă, curba, lemniscata.

SUGESTII METODOLOGICE

Se folosesc texte poetice despre anotimpuri, fabule și povestiri versificate despre animale. Lucrul cu copiii se desfășoară în pozițiile „în cerc”, „pe perechi”, „în jurul unui punct” sau unul în jurul celuilalt.

Exercițiile de euritmie muzicală ce sunt încă în dispoziția „cvintă” se desfășoară în cerc sau în două cercuri concentrice – pe perechi.

Sugestii pentru textele utilizate în euritmia poetică:

Gr. Alexandrescu - „Fabule”

E. Gârleanu - „Povestiri despre animale”

V. Alecsandri - „Pasteluri”.

Sugestii pentru piesele muzicale:

A. Künstler - „Ploaia”

C. Rüneckel - „Lento”

J. Ph. Rameau - „Menuet”

J. N. Hummel „Ecosaise”

alte piese preclasice sau cu caracter popular.

CLASA a III-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a III-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să realizeze diferențierea prin mișcare a ritmurilor pe diferite texte poetice
- 1.2 să recunoască și să redea prin mișcări euritmice corespunzătoare vocalele și consoanele

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a III-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții care stau la baza primelor noțiuni de ritm;
- piese poetice cu variații de ritm;
- texte poetice cu sonoritate preponderent vocalică, consonantică sau mixtă.

2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a III-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să realizeze diferențierea prin mișcare a diferitelor ritmuri muzicale
- 2.2 să recunoască și să redea prin gesturi euritmice tonurile gamei Do major

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a III-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții cu schimbare de ritm în muzică;
- exerciții de învățare a gamei Do major;
- exerciții de euritmizare a unor piese muzicale foarte simple în gama Do major.

3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a III-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să parcurgă în mers forma de spirală pe motivul „întrebare-răspuns”
- 3.2 să parcurgă în mers formele geometrice: triunghi, lemniscată, pătrat, cerc

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a III-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții, în cerc, de parcurgere individuală sau pe perechi a formei de spirală;
- poezii cu un conținut de întrebare-răspuns;
- poezii și piese muzicale cu o coregrafie bazată pe formele geometrice elementare.

CONȚINUTURI

- Parcurgerea în mers a formelor geometrice elementare: triunghi, pătrat, cerc
- Parcurgerea în mers a formei de „spirală” pe motivul „întrebare și răspuns”
- Mișcări euritmice arhetipale pentru vocale, consoane și tonurile muzicale ale gamei Do major.

SUGESTII METODOLOGICE

Se va lucra atât cu grupe mici, folosindu-se forme geometrice simple ca triunghiul și cercul, cât și cu grupe mari, folosindu-se forme mari cu intersecție. Euritmia pentru tonurile muzicale se face în „stând”.

Sugestii pentru textele poetice:

M. Eminescu - „Poezii”

O. Cazimir - „Poezii”

M. v. Heiden - „Zidarul”

texte sau poezii inspirate din diferitele meșteșuguri.

Sugestii pentru piesele muzicale:

J. Ph. Rameau - „Menuet”

The Galway Piper - folclor irlandez

Bon Voyage, Mr. Dumolet - cântec popular francez

Alunelul - dans românesc

Ruf - W. A. Mozart – Do major

Allegro - W. A. Mozart

Arabesque - F. Burgmüller

Trocheu, Iambic, Anapest - G. Metaxa - „Euritmia pentru copii”

K. Karow - „Ceasul”

CLASA a IV-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să recunoască și să redea prin gesturi euritmice sunetele vorbirii	- euritmizarea unor piese poetice, folosind gesturile corespunzătoare sunetelor vorbirii;
1.2	să redea prin mișcare euritmică aliterațiile	- exerciții de recunoaștere a aliterațiilor; - redarea în mișcare a aliterațiilor existente în diferite piese poetice.

2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să identifice și să redea tonuri ale gamei Do major	- euritmizarea unor piese muzicale simple;
2.2	să recunoască și să redea prin mișcarea euritmică specifică „terța mare” și „terța mică”	- folosirea tonurilor gamei Do major; - audiții muzicale și exerciții de identificare și diferențiere a intervalelor terței majore și minore.

3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să parcurgă în mers forma de pătrat și variații sau metamorfoze ale formei acestuia	- exerciții de parcurgere a formei de pătrat; - exerciții educaționale „noi vrem să căutăm”; - exerciții educaționale „eu și tu, suntem noi”; - curbele lui Cassini exprimate în mișcare ca metamorfoză a cercului.

CONȚINUTURI

- Aliterații
- Euritmizarea gamei Do major
- Exerciții euritmice pe melodii cu accentuarea intervalelor de „terță majoră” sau „terță minoră”
- Forma geometrică de pătrat și variații sau metamorfoze ale acestei forme
- Exerciții educaționale

SUGESTII METODOLOGICE

Se părăsește orientarea spre centrul cercului și se lucrează în poziția „frontală”.

Sugestii pentru textele poetice:

Textele folosite pot cuprinde legende istorice.

Aliterațiile sunt întâlnite în traduceri sau în textele autentice ale literaturii din nordul Europei.

Sugestii pentru piesele muzicale:

Dansuri românești

Dansuri germane

J. S. Bach - „Cât de frumos strălucește steaua de dimineață” (Do major)

K. Karow - „Ceasul”

L. Mozart - „Poloneză” (Notenbuch für Wolfgang)

Jh. Ph. Kirnberger - „Menuet”

B. Bartok - „Menuet”

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU	STANDARDE
1. Utilizarea elementelor de euritmie poetică	S1. Redarea prin gesturi euritmice a elementelor de limbaj poetic (sunetele vorbirii)
2. Utilizarea elementelor de euritmie muzicală	S2. Redarea prin gesturi euritmice a elementelor muzicale (tonurile muzicale, ritmul, fraza muzicală, linia melodică)
3. Dezvoltarea capacității de orientare în spațiu – formarea unei imagini interioare coerente cu privire la propriile dimensiuni spațiale	S3. Parcurgerea spațială a formelor geometrice de bază (dreapta, curba, spirala, lemniscata, triunghiul, pătratul, cercul).